

Beszélj

Egy modern költőnő dalaiból

LILIOM TILLA

Beszélj, te édes! A lelked húrján
Varázsolj szép dalt most elém.
Beszélj, míg tested forrón tüzel,
A vágytól égve dől felém.

Beszélj, míg át nem jár a vad láz,
Ráérsz csókolni azután.
Beszélj, ameddig bírja testem
S nem vágyik bűnös perc után!
Beszélj, mert nő, forr szenvedélyem,
A testem, lelkem megremeg,
S hiába lesz minden, minden,
Mert kifogytak az óvszerek.

(Kis élelclap Tulipán-kiadása, 1908. 24/a sz. 1908. november 29. – december 6. 29.)

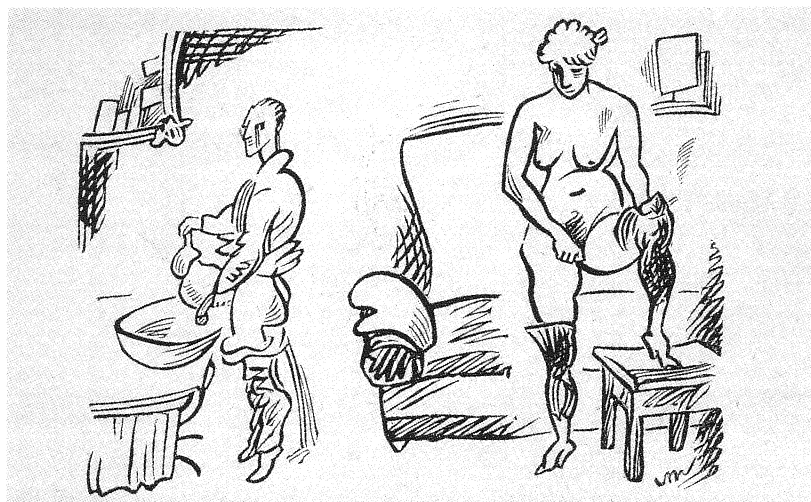
Mihályi Rozália csókja

(Egy vén hírlapíró meséiből)

ADY ENDRE

(Ez egy sírkőn olvasható: Itt nyugszik Mihályi Rozália, élt huszonhat évet,
béke poraira. „Kívánkozom elköltözni és lenni a Krisztussal, mert az min-

Major Henrik: *Kis husom!*
Budapest, 1921

dennél jobb.” Mihályi Rozália – legyen neki könnyű a föld – kicsi, színházi némbor volt, míg élt. Vörösre festette a haját, mint utólag értesülök s az ajka magától volt piros. Kacagott, de nem szívesen, hanem mert a színügyi bizottság tagjai csak a kacagó kóristánét szerették. Lutheránus papnak volt a kitagadott leánya s a Halál csak azért volt rettenetes neki, hogy a Nebántsvirágot nem játszhatta el. Öt esztendőn keresztül ígérték neki igazgatók, rendezők, színügyi bizottsági tagok és hírlapírók. A Nebántsvirág több csókjába került, mint a szerelem, a pénz és a toilette-gond együtt, mégis úgy halt meg szegény, hogy ez a nagy vágya árván maradt és telesírta a halottas, kórházi szobát. A Halál egyéb körülményei nem bántották Mihályi Rozáliát, hiszen könnyelmű nő volt. Aradon, Kassán, nem árurom el, hol fekszik s mennyi idő óta. Sose láttam Mihályi Rozáliát, de hatalmasabb nő nála nem elegendett az életembe. S amit elmondandó vagyok, mély, kicsi történet, egy fölkaavart, fatális tengerszem. Igazi hősnője e történetnek Mihályi Rozália, aki most már a Krisztussal van, mert az mindennél jobb.)

•

Már nyolcszor kértem Kun Marcellát, csókoljon meg s hazudja azt, hogy drága vagyok neki. Hiszen hasznát vehetné, mert ő fiatal fél-primadonna s én írom a kritikákat. Fekete leány volt s nem babonás, de okos, Kun Marcella s valószínűleg nem undorodott tőlem. Legföljebb is neki nem lett volna nagy öröm az én ölelésem s látta előre a bajt. Én akkor a legszebb siheder voltam belülről s nem csináltam titkot belőle, hogy bolond vagyok szerelem közben. Bolonduljon meg és örvendően jajgasson, akit én magamnak választok és dicsekedjék el vele. Ettől joggal félt Kun Marcella, aki porcelán-arcát fehérnek őrizte meg eleddig minden szerelmek közben és ellen. Volt eset, hogy elbeszéltem neki, miket álmodok róla s hogy őt tartom minden létezés legkívánatosabb vánkosának, a pihenőnek, a pihentetőnek, az érdemes helynek, ahol pihenni kell s esetleg szívesen pihen el örökre az ember.

Félt tőlem Kun Marcella, szabad járásom volt a hotelbe, ahol lakott, mert félt tőlem. Beengedett a lakásába olyankor is, amikor vad, fekete, kemény haját regulázta mindenféle fésűkkel. Lassan-lassan már jogot szereztem arra, hogy arcomhoz fogjam föl ezt a kis testével csúfalkodó sötét, erős haját. Ha azonban megkábított a Kun Marcella nyakának, vállának s egész kis testének közelsége, kikaptam:

– Volna magának öröme, ha lelkem-testem leteperné s én úgy néznék a szemébe, mint egy zsványinak? Kell magának ilyen briganti-eredmény, ilyen szerelmetlen szerelem, mondja?

Megreszkettem és sírtam ilyenkor s főképpen amiatt sírtam, hogy ilyen gyöngé, számár vagyok. Ilyen nővel nem így kell bánni, de én ő benne nem ilyen nőt akartam, mást, jobbat, maga-megadót, belémbolondultat. A szemei, a fekete Kun Marcella szemei, kékek voltak, hideg, lelketlen, rossz, kék szemek. Ezek még sohase akadhattak föl, ezek még sohase fordulhattak ki szerelemtől. [...]

Mikor benyitottam, megriadt, el is gyöngült, ülve maradt és abban a pillanatban – éreztem – utált is. Szerettem volna ölbe kapni a kis fehér-fekete, ostoba csöpp teremtetést s lóbálni gyöngéden, mint egy csecsemőt. Dalolni neki síró hangon, hogy elaludjék, hogy én is elaludjak, mert az éjszakám rossz volt. Valami ilyen dajkadalt szerettem volna énekelni: „Marci, kicsi Marci, ne csókolózzunk; kinek teszünk jót, ha mi csókolózunk?” „Marci, kicsi Marci, leteszlek a pamlagra, összedörzsöljük, mint két buksi gyermek, az arcainkat s a könnyeinket”, „Marci, kicsi Marci, én csak sírni szeretnék veled máma, de úgy nagyon, bömbölni.”

– Ismerem magukat, tudom, hogy hiába beszélnek, sírnék, ellenkeznek, jól van. Nekem ez nem kell, nem mulattat, fáj, de maguk ilyenek. Én még mindig meglakoltam, valahányszor férfivel volt dolgom. Különösen eggyel, akit utáltam, de muszáj volt, aki a testemet is megölte.

Hallottam és nem hallottam, amit beszélt, már a papucsait csókoltam. Az ember nagyon szomorú állat, aki akkor is tud szeretni, amikor még előbb nem kívánta. Azután a szemeit kellett keresnem, az arcát néztem s azt hittem, hogy megháborodtam. A Kun Marcella szemei nem voltak kékek, de szinte feketék, a haja vörös, az ajkai piros-pirosak. Az egész leány más volt, mint ő maga, mintha megbabonáztak volna bennünket két percre.

•

(Ma már tudom, hogy akkor Mihályi Rozália jött oda s ő csinálta ezt a babonát. Ráismerek teljesen azoknak a lefestéséből, akikkel azóta találkoztam és beszéltem. Akik ismerték, sőt nagyon-nagyon ismerték Mihályi Rozáliát, az én életem e legnagyobb, leghatalmasabb nőjét.)

•

Nem laktam én jól Kun Marcellával, de nem kellett a csókjának még az emléke. Minőségileg holott igen jó csók volt az, ma is vallom és merem vallani. De egyúttal ríkató, szomorú is volt s a magamfajta ember a csókot azért hajszolja, hogy a szomorúságból szabaduljon. De elmentem hozzá akkor, amikor a mi csókunk a véremben olyan lett, mint egy kehely, melynek későn jut eszébe, hogy kicsorduljon. Csupa rózsákat nyílt a vérem, haragos, tüzes, bő, szerelmi rózsákat. Kun Marcella lehajtotta a fejét, megcsókolt s ezt mondta:

– Most már úgyis mindegy, te akartad, én megmondtam neked.

•

[...] (Rettenetes, most is látom, megint olyan volt Kun Marcella, mint amilyennek később Mihályi Rozáliát leírták. Megint szerettük egymást, de én nem őt szerettem most, hanem egy kimérát. Egy vörös hajú s buggyanó-vérajkú, fekete szemű másikat, ott volt ő is, Kun Marcella, de Mihályi Rozália volt a főbb, legfőbb személy. És mintha valaki még ott lett volna, akit mindhárman utáltunk.)

•

Megkérdeztem Kun Marcellát, ki az, akiről olyankor beszélt, amikor okos szót nem ért a tettes.

– Én akkor Győrött voltam, ő újságíró volt – mondta –, s az igazgató barátja volt. Azt mondta, hogy muszáj, különben elcsapat s az egész országban nincs számomra hely azután. [...]

Elmegyek hozzá, ahhoz a gazemberhez – gondoltam. Végre is az ember minek nézzen utána, ha nem néz utána a csókjainak? Hadd tudjam, ki küldte őt Kun Marcellához, hogy Kun Marcella közölje velem, hogy ő már veszélyes csókokat is váltott.

Hiszen hírből már ismertem, újságíró volt, magyar, pesti, tudatlan, komisz és zsidó. Hetvenkedett s csak jó arcucsapások árán juhászodott meg.

– Ismerte Kun Marcellát s kitől jött hozzá maga, pimasz, senki, gazember?

Alázatosan vallott, verte a mellét s mindjárt meg is nevezte nekem Mihályi Rózsikát.

[...]

Lentjártam abban a városban, ahol akkor Mihályi Rózsikának élnie kellett volna. A csók végre is fontos dolog, a legfontosabb s ha az ember már rosszul csókol, legalább tudja meg, hogy kikkel és kiktől jött ilyen nagy, bús, egyébként élet-igazságos rokonságba.

[...]

Nem árulom el, hogy Aradra érkeztem-e vagy Kassára, de megérkeztem. Mihályi Rozália után tudakozódtam s kezdtem tetszeni magamnak a csókvipera e különös kergetésében.

– Meghalt, most március van, tehát meghalt február elején – mondta az öreg színházi pénztáros. Kacsintott is egy hamisat s hozzátette, hogy a karban sokkal csinosabb nők is vannak.

Olyan lettem, mint egy gyermek, aki nem kapja meg a vásárfiát.

– De nekem ő kell, vörös haj kell, Mihályi Rozália kell.

A pénztáros elhívatta a színházi portást, aki megmondta, milyen sorban, temetői sorban fekszik Rozália. S hogy a lelket kibékítse, még ezeket is a fülembe súgta:

– Jó leány volt, szép is, de szerencsétlen, nagyon csúnya betegségben halt meg szegény.

•

(Nem lehet tovább keresni azt, aki nekem egy rossz csókkal üzent. Mihályi Rozáliával nem beszélhetek, Mihályi Rozáliát nem vallathatom ki. Csak egyet tehetek, Mihályi Rozáliából megcsinálom az élet és csók műzsáját. Eléggé nem ismertem s eléggé belerondított az életembe. Különben is, ki tudja meddig kellene kereskednem, amíg megtalálnám azt, aki a szere-

lemről szomorú üzenetet küldött Kun Marcella által s az én férfiúi állati-
asságom jutalmául? Nagyon szép koszorút vittem ki másnap, ragyogó dél-
előttön, a temetőbe, Mihályi Rozália sírjára. S akkor olvastam: Itt nyugszik
Mihályi Rozália, élt huszonhat évet, béke poraira. [...]

(Nyugat, 1908. március 16. 6. sz.)

Elcsókolt csókok

HANGAY SÁNDOR¹⁴

I.

Ne nyulj hozzám, én fertőzött vagyok!
Szennyes csók érte ajkam.
Ne nézd szem a hályogost, vakot,
Nagy átokjegy van rajtam.
Vagyok: rabszolga, kit a vére üz
Mocsok, piszokba, szenybe...
Kiáltok! – Arcod éjjelembé tűz
S én nézek rád a szépre, jóra, szentrel!

II.

Korai csókok réme kísérti
Éjjeli álmom,
Vérbe piroslón, amiket martam
Kéjbe vonagló asszonyi vállon.
Tűzszemű csókok rám meredeznek,
Bosszura lesnek...

¹⁴ Költő, újságíró, repülőpilóta (1888–1953).